

รายงานการติดตามประเมินผลการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหา เอดส์ระดับจังหวัด (จังหวัดสงขลา) เขต 12 ปีงบประมาณ พ.ศ.2551

วาสนา ขกสกุล นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ	สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 12 สงขลา
นพดล ไพบูลย์สิน นายแพทย์ชำนาญการพิเศษ	สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 12 สงขลา
เทพกร พิทยานันท์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
ปรีดา สุวรรณฉวี ศึกษานิเทศก์	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต 1

การติดตามประเมินผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์จังหวัดสงขลา เป็นการประเมิน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารหน่วยงาน ผู้รับผิดชอบหรือผู้ปฏิบัติงานด้านแผนงานเอดส์และผู้เกี่ยวข้อง ทั้ง 3 ระดับ ตั้งแต่ระดับจังหวัด ระดับอำเภอและระดับตำบลพบว่า

สภาพปัญหาเอดส์

ระดับจังหวัด การวิเคราะห์สภาพปัญหาเอดส์และการดำเนินงานที่ผ่านมาในระดับจังหวัด หน่วยงานที่มีบทบาทโดยตรงคือ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์เอดส์ของจังหวัดที่เกี่ยวกับรายงานผู้ป่วยเอดส์ ได้มีการวิเคราะห์ทุกเดือนเพื่อเผยแพร่ ในที่ประชุมหัวหน้าส่วนราชการ ส่วนข้อมูลการเฝ้าระวังทางพฤติกรรมสุขภาพ และการเฝ้าระวังหาอัตราความชุกของการติดเชื้อเอชไอวีจะวิเคราะห์เป็นรายปี โดยมีการวิเคราะห์อย่างละเอียด และนำเสนอในที่ประชุมคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์จังหวัด ปีละ 2 ครั้ง การวิเคราะห์ข้อมูลสามารถใช้ชี้พื้นที่และกลุ่มประชากรที่เป็นกลุ่มเสี่ยงได้ แต่มีข้อจำกัดเนื่องจาก เป็นการวิเคราะห์และนำเสนอในรูปแบบเดิม ทำให้ขาดจุดเน้นให้เกิดความสนใจ เช่น ปัจจัยเสี่ยง อายุ อาชีพ อำเภอที่มีอัตราป่วยมากซึ่งไม่แตกต่างจากเดิม

ระดับอำเภอ พบว่า กระบวนการที่ใช้ในการวิเคราะห์สภาพปัญหาและการดำเนินงาน ที่ผ่านมามีความคล้ายคลึงกับระดับจังหวัด มีการใช้ข้อมูลสถานการณ์โรคเอดส์จากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำหรับโรงพยาบาลอำเภอมีการสำรวจหาอัตราความชุกของการติดเชื้อเอชไอวี การสำรวจแหล่งแพร่การนำข้อมูลผลการดำเนินงานที่ผ่านมาเปรียบเทียบกับจำนวนผู้ป่วยเอดส์ในแต่ละปี

ระดับตำบล พบว่า กระบวนการที่ใช้ในการวิเคราะห์สภาพปัญหาและการดำเนินงาน ที่ผ่านมามีองค์ประกอบส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ ไม่ได้มีการวิเคราะห์สถานการณ์เอดส์จากระบบรายงานต่าง ๆ แต่เปรียบเทียบกับจำนวนผู้ป่วยเอดส์ในพื้นที่เป็นหลัก

การวางแผนแก้ไข้ปัญหา

ระดับจังหวัด

กระบวนการจัดทำแผนการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ ในระดับจังหวัดพบว่า จะยึดแผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์แห่งชาติ ปีพ.ศ.2550-2554 เป็นแนวทางใน

การจัดทำแผนงานโครงการ โดยคณะทำงานศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดระดับจังหวัด ภายใต้คณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจังหวัด โดยใช้แผนเอดส์ชาติ และการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหายาเสพติดในพื้นที่เป็นแนวทางในการจัดทำแผนงาน โครงการ ยังไม่มีการบูรณาการโครงการ และงบประมาณระหว่างหน่วยงานเข้าด้วยกันเท่าที่ควร

ระดับอำเภอ

กระบวนการจัดทำแผนงานโครงการและแผนปฏิบัติการเอดส์ของหน่วยงานระดับอำเภอ พบว่า มีขั้นตอนโดยนำข้อมูลสภาพปัญหายาเสพติด นโยบายและสภาพปัญหาในพื้นที่ มาจัดลำดับความสำคัญของปัญหา แต่ส่วนใหญ่แผนงานโครงการด้านเอดส์ไม่อยู่ในอันดับต้นๆ ของปัญหาในพื้นที่

ระดับตำบล

กระบวนการจัดทำแผน โครงการและแผนปฏิบัติการพบว่า ดำเนินการโดย จัดเวทีประชาคม หมู่บ้าน เพื่อเสนอปัญหาในพื้นที่ผนวกกับข้อมูลสภาพปัญหาในพื้นที่และนโยบาย จากส่วนกลางนำมา จัดลำดับความสำคัญของปัญหาแล้วนำปัญหาที่ได้มาจัดทำแผนเข้าสู่ การพิจารณาของคณะกรรมการ เพื่อออกเป็นเทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติ แต่ส่วนใหญ่งานปัญหายาเสพติดไม่อยู่ในอันดับต้นๆ ของปัญหาในพื้นที่

การนำแผนสู่การปฏิบัติ

ระดับจังหวัด พบว่า ผู้ปฏิบัติมีความเข้าใจในสถานการณ์ปัญหาแนวทางการแก้ไขและวิธีการดำเนินงาน ตามแผนปฏิบัติการหรือโครงการนั้น ๆ โดยสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ประสานงานกับ หน่วยงานปฏิบัติทำความเข้าใจร่วมกัน ส่วนการติดตามประเมินผลอาจจะแยกกันแล้วแต่โครงการ การประเมินแต่ละโครงการไป ประเมินตามตัวชี้วัด จะเป็นตัวชี้วัดของผู้ตรวจราชการกระทรวง ประเมินการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

ระดับอำเภอ พบว่า ผู้ปฏิบัติมีความเข้าใจในสถานการณ์ปัญหา และกระบวนการขั้นตอนของแผนยังไม่ครอบคลุม และบรรลุวัตถุประสงค์เท่าที่ควร

ระดับตำบล พบว่า ความเข้าใจของผู้ปฏิบัติในสถานการณ์ปัญหา แนวทางการแก้ไขและวิธีการดำเนินงาน ตามแผนปฏิบัติการหรือโครงการ กิจกรรมที่ปรากฏในแผน และการติดตามประเมินผลไม่ชัดเจน

การอภิปรายผล /การวิจารณ์/สรุป /ข้อเสนอแนะ

การติดตามผลการดำเนินงานในด้านการวิเคราะห์สภาพปัญหายาเสพติดและการดำเนินงานที่ผ่านมา ในระดับจังหวัด ผลปรากฏว่า หน่วยงานที่มีบทบาทโดยตรงคือ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ซึ่งทำหน้าที่เป็นเลขานุการคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดระดับจังหวัด โดยจะเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มาร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัญหายาเสพติดในพื้นที่ และจากผลการวิเคราะห์พบว่า กลุ่มเป้าหมายที่เป็นปัญหาในพื้นที่ มี 3 กลุ่มได้แก่ กลุ่มเยาวชน นักเรียน นักศึกษา กลุ่มประมงและกลุ่มพนักงานขายบริการทางเพศ

Keywords : ประเมินผลเอดส์ , M&E